

Motion till riksdagen

1988/89:T27

av Rolf Clarkson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1988/89:134 om ändring i körkortslagen (1977:477), m.m.

I propositionen behandlas flera lagändringar vilka förtjänar att kommenteras närmare även om ingen erinran finns mot den överordnade målsättningen att öka trafiksäkerheten.

I 7§ föreslås ett tillägg bland annat innebärande en skyldighet att underkasta sig blodprovstagning. Att med tvång genomföra en blodprovstagning är ett mycket allvarligt ingrepp i den personliga integriteten, och det måste därför vara omgärdat med mycket starka restriktioner om det alls skall kunna förekomma.

När det gäller bevisföringen vid ifrågasatt rattonykterhet eller rattfylleri ligger det i den enskildes intresse att prov tas, och något tvång behövs inte. Eftersom utandningsprov numera godkänns som bevismedel kommer ju blodprovet inte att behöva användas för att bevisa den påstådda berusningsgraden utan för att motbevisa den. Det bör vara den enskildes sak att avgöra huruvida han vill acceptera resultatet från utandningsprovet som snarare visar för hög berusningsgrad än för låg.

Skyldigheten att underkasta sig blodprovstagning bör därför tas bort ur förslaget.

När det gäller personer som förlorat körkortet på grund av att de gjort sig skyldiga till trafiknykterhetsbrott skall det ställas höga krav innan de återfår rätten att inneha körkort. Erfarenheten visar att en mycket stor del av dessa är alkoholmissbrukare i varierande grad och kraven för att nykterhet skall anses vara bevisad måste därför ställas högt.

Den som gör sig skyldig till trafikbrott drabbas dels av ett formellt straff i form av fängelse eller böter, dels av förlust av körkortet för längre eller kortare tid. Som påpekas av föredragande statsrådet uppfattas även körkortsåterkallelsen som ett straff. Det är också så att spärrtidens längd relateras till överträdelsens svårighetsgrad, och inte till någon bedömning av trafiksäkerhetens krav.

Till skillnad mot andra brott gäller alltså i praktiken att trafikbrott bestraffas två gånger för samma överträdelse. Nu föreslås i propositionen att nyblivna förare skall kunna utsättas för vad som närmast framstår som ett tredje straff för samma brott, nämligen kravet att till priset av såväl pengar som tidsutdräkt avlägga helt nytt körkortsprov. Detta trots att det högst kan ha gått två år sedan det föregående provet, ofta kanske endast några månader.

Man får förmoda att kunskaperna var tillräckliga redan vid det första

prov tillfället eftersom körkortet då lämnades ut. Det som brustit är snarare mognad och omdöme, mycket beroende på bristande erfarenhet. Även om det självfallet är önskvärt att påverka attityderna så att olycksriskerna minskar, kan man inte komma ifrån att det alltid tar tid innan man fått erfarenhet.

Oavsett hur hårt regeringen väljer att gå fram mot nyblivna förare kommer de att ha mindre erfarenhet än de som varit förare under längre tid. Vi ställer oss tveksamma till att detta ofrånkomliga faktum skall utgöra grund för extra hårda påföljder. Enligt vår bedömning torde de dubbla straff som drabbar de erfarna förarna vara tillräckligt även för de mer oerfarna. Om två "straff" för samma brott inte räcker för att påverka attityderna bör andra åtgärder övervägas istället för ett tredje "straff".

Möjligen skulle ett mindre långtgående prov kunna vara en framkomlig väg, i stället för skyldighet att avlägga ett nytt fullständigt körkortsprov. Eventuellt skulle ett sådant begränsat prov kunna vara särskilt inriktat på den typ av förseelse den nyblivne körkorts innehavaren gjort sig skyldig till. Provet's viktigaste uppgift är i normalfallet att vara attitydpåverkande, inte kunskapskontrollerande.

Dessutom pågår inom trafiksäkerhetsverket ett arbete med att studera de åtgärder som vidtas i andra länder för att minska riskerna just för ungdomar. Avsikten är att inom en inte alltför avlägsen tid presentera ett helt paket med olika åtgärder riktad mot denna grupp.

Kravet på nytt körkortsprov bör för övrigt slopas även för dem som får giltigheten av sina körkort upphävd på grund av försummelse att förnya dem i rätt tid. Denna försummelse kan idag medföra dels att man under en period saknar giltigt körkort, och därmed saknar rätt att köra bil, dels att man tvingas avlägga nytt prov med allt vad det innebär av tidsutdräkt och kostnader. Detta trots att vederbörande inte begått någon överträdelse alls.

Dessa personer bör i stället genom ett enkelt administrativt förfarande ges möjlighet att förnya sina körkort i efterhand på motsvarande sätt som om det skett i rätt tid. Ingen anmärkning har ju riktats mot deras sätt eller förmåga att framföra fordon i trafiken.

I propositionen behandlas också frågor om patientjournaler och hanteringen av medicinska uppgifter. Vi delar bedömningen att den enskilde skall kunna avgöra om uppgifterna skall bli tillgängliga för myndigheterna eller inte.

Vi delar däremot inte regeringens syn på sekretessfrågan. En patientjournal bör vara sekretessbelagd i sin helhet oavsett vad som står i den, såvida inte den berörde själv vill ha den offentlig. Resultatet blir ju annars att varje beslut om att sekretessbelägga en uppgift innebär ett offentligt meddelande om att uppgiften skulle skada om den kom ut. Ett beslut om att exempelvis sekretessskydda uppgiften om en persons alkoholvanor innebär ju då i sig ett meddelande om att dessa vanor inte är vad de borde vara.

Det bör ankomma på vederbörande utskott att utforma erforderliga lagförslag.

Hemställan

Med anledning av det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår förslaget om skyldighet att underkasta sig blodprovstagning,

2. att riksdagen avslår förslaget om att de som fått körkortet indraget inom två år efter utfärdandet alltid skall tvingas avlägga nytt prov för att åter få körkort,

3. att riksdagen beslutar att den som fått körkortet indraget endast på grund av att det inte förnyats i rätt tid skall kunna få körkortet förnyat utan att avlägga nytt prov,

4. att riksdagen beslutar att ändringen i sekretesslagen utformas i enlighet med vad som föreslås i motionen.

Mot. 1988/89
T27

Stockholm den 18 april 1989

Rolf Clarkson (m)

Görel Bohlin (m)

Tom Heyman (m)

Sten Andersson (m)
i Malmö

Wiggo Komstedt (m)

Jan Sandberg (m)

Per Stenmarck (m)

